

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 20.5.2020
COM(2020) 524 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sloveniens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Sloveniens stabilitetsprogram 2020

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Sloveniens nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Sloveniens stabilitetsprogram 2020

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 17 december 2019 antog kommissionen den årliga strategin för hållbar tillväxt, som inledde 2020 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. I den togs vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 17 december 2019 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Slovenien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet.
- (2) Landsrapporten 2020 för Slovenien² offentliggjordes den 26 februari 2020. Den innehöll en bedömning av hur väl Slovenien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 9 juli 2019³, med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 11 mars 2020 klassificerade Världshälsoorganisationen officiellt covid-19-utbrottet som en global pandemi. Pandemin är en allvarlig folkhälsokris för invånare,

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

² SWD(2020) 523 final.

³ EUT C 301, 5.9.2019, s. 117.

samhällen och ekonomier. Den leder till hårt ansatta hälso- och sjukvårdssystem, störningar i de globala leveranskedjorna, volatilitet på finansmarknaderna, kraftigt minskad konsumentefterfrågan och negativa effekter för olika sektorer. Den hotar människors arbeten och deras inkomster liksom företagens verksamheter. Pandemin har lett till en kraftig ekonomisk chock som redan har fått allvarliga återverkningar inom EU. Den 13 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande⁴ om en samordnad ekonomisk reaktion på krisen, omfattande alla aktörer på nationell nivå och unionsnivå.

- (4) Flera medlemsstater har utlyst undantagstillstånd eller vidtagit nödåtgärder. Nödåtgärderna bör vara strikt proportionella, nödvändiga, tidsbegränsade och i linje med europeiska och internationella standarder. De bör vara föremål för demokratisk tillsyn och oberoende rättslig prövning.
- (5) Den 20 mars 2020 antog kommissionen ett meddelande om aktivering av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten⁵. Klausulen, som fastställs i artiklarna 5.1, 6.3, 9.1 och 10.3 i förordning (EG) nr 1466/97 och artiklarna 3.5 och 5.2 i förordning (EG) nr 1467/97, underlättar samordningen av budgetpolitiken under en allvarlig konjunkturedgång. I meddelandet framför kommissionen till rådet att man bedömer att det rådande läget med en allvarlig konjunkturedgång till följd av covid-19-pandemin innebär att villkoren för att aktivera undantagsklausulen är uppfyllda. Den 23 mars 2020 godkände medlemsstaternas finansministrar kommissionens bedömning. Aktiveringen av den allmänna undantagsklausulen medger en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet, förutsatt att detta inte äventyrar hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt. När det gäller den korrigerande delen kan rådet, på rekommendation av kommissionen, även besluta att anta en reviderad finanspolitisk strategi. Den allmänna undantagsklausulen innebär inte att stabilitets- och tillväxtpaktens förfaranden avbryts. Det ger medlemsstaterna möjlighet att avvika från de budgetkrav som normalt skulle gälla samtidigt som kommissionen och rådet kan vidta de nödvändiga politiska samordningsåtgärderna inom ramen för pakten.
- (6) Det krävs fortsatta åtgärder för att begränsa och bekämpa smittspridningen, stärka de nationella hälso- och sjukvårdssystemens resiliens och mildra de socioekonomiska konsekvenserna genom stödåtgärder till företag och hushåll samt för att säkerställa adekvata arbetsmiljöförhållanden så att den ekonomiska verksamheten kan återupptas. Unionen bör använda alla tillgängliga verktyg för att stödja medlemsstaternas insatser inom dessa områden. Samtidigt bör medlemsstaterna och unionen samarbeta för att utforma de åtgärder som krävs för både en återgång till samhällen och ekonomier som fungerar normalt och till en hållbar tillväxt, där bland annat den gröna och digitala omställningen integreras och man drar nytta av lärdomarna från krisen.
- (7) Covid-19-krisen har visat på den inre marknadens flexibilitet när det gäller att anpassa sig till extraordinära situationer. För att säkerställa en snabb och smidig övergång till återhämtningsfasen och en snabb och smidig återgång till fri rörlighet för varor, tjänster och arbetstagare måste dock de extraordinära åtgärder som hindrar den inre marknaden från att fungera normalt upphöra så snart de inte längre behövs. Den nuvarande krisen har visat att det behövs krisberedskapsplaner inom hälso- och sjukvården, bl.a. bättre inköpsstrategier, diversifierade leveranskedjor och strategiska

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

reserver av viktig utrustning. Det är centrala faktorer för arbetet med att ta fram mer omfattande krisberedskapsplaner.

- (8) Unionens lagstiftare har redan ändrat de relevanta regelverken⁶ för att ge medlemsstaterna möjlighet att mobilisera alla outnyttjade resurser från de europeiska struktur- och investeringsfonderna så att de kan hantera de extraordinära konsekvenserna av covid-19-pandemin. Ändringarna kommer att öka flexibiliteten och förenkla och effektivisera förfarandena. För att minska pressen på kassaflödena kan medlemsstaterna också använda en medfinansieringsgrad på 100 % från unionsbudgeten under räkenskapsåret 2020–2021. Slovenien uppmanas att fullt ut utnyttja dessa möjligheter för att hjälpa sina hårdast drabbade invånare och sektorer.
- (9) Pandemins socioekonomiska konsekvenser kommer sannolikt att drabba regionerna i Slovenien ojämnt på grund av den ekonomiska verksamhetens olika specialiserings- och koncentrationsmönster. Detta innebär en betydande risk för att de redan iakttagna ökande skillnaderna mellan huvudstaden och resten av landet blir allt större. I kombination med risken för en tillfällig upplösning av konvergensprocessen mellan medlemsstaterna krävs i den nuvarande situationen riktade politiska insatser.
- (10) Den 30 april 2020 lade Slovenien fram sitt nationella reformprogram för 2020 och sitt stabilitetsprogram för samma år. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas.
- (11) Slovenien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet.
- (12) Den 13 juli 2018 rekommenderade rådet Slovenien att säkerställa att den nominella ökningen av de primära offentliga nettoutgifterna⁷ inte skulle överstiga 3,1 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,65 % av BNP. I kommissionens samlade bedömning bekräftas en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2019 samt 2018 och 2019 sammantaget. Eftersom den allmänna undantagsklausulen aktiverats är det dock inte motiverat med fler åtgärder inom ramen för förfarandet vid betydande avvikelse.
- (13) I sitt stabilitetsprogram för 2020 väntar sig regeringen att det samlade underskottet kommer att försämrats från ett överskott på 0,5 % av BNP 2019 till ett underskott på 8,1 % av BNP 2020. Den offentliga skuldkvoten minskade till 66,1 % av BNP under 2019, men väntas enligt stabilitetsprogrammet för 2020 öka till 82,4 % av BNP under 2020. De makroekonomiska och offentligfinansiella utsikterna påverkas av den höga graden av osäkerhet till följd av covid-19-pandemin.

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/460 av den 30 mars 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1301/2013, förordning (EU) nr 1303/2013 och förordning (EU) nr 508/2014 vad gäller särskilda åtgärder för att mobilisera investeringar i medlemsstaternas hälso- och sjukvårdssystem samt i andra sektorer av deras ekonomier som reaktion på covid-19-utbrottet, (Investeringsinitiativ mot coronaeffekter) (EUT L 99, 31.3.2020, s. 1), och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/558 av den 23 april 2020 om ändring av förordning (EU) nr 1301/2013 och förordning (EU) nr 1303/2013 vad gäller särskilda åtgärder för att tillhandahålla extraordinär flexibilitet vid användningen av de europeiska struktur- och investeringsfonderna för att hantera covid-19-pandemin (EUT L 130, 24.4.2020, s. 1).

⁷ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar är utjämnade över en fyraårsperiod. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

- (14) Som reaktion på covid-19-pandemin, och som del av en samordnad unionsstrategi, har Slovenien antagit budgetåtgärder för att öka kapaciteten i hälso- och sjukvårdssystemet, begränsa smittspridningen och hjälpa de personer och branscher som påverkas mest. Enligt stabilitetsprogrammet för 2020 uppgick budgetåtgärderna till 4,4 % av BNP. Åtgärderna omfattar system för korttidsarbete för tillfälligt uppsagda arbetstagare och egenföretagare (2,3 % av BNP), högre utgifter för hälso- och sjukvård (0,5 % av BNP), kompensationer till arbetstagare som stannar kvar på arbetsplatsen (0,4 % av BNP), krisbonus för offentliganställda (0,4 % av BNP), skatteuppskov (0,4 % av BNP) och ekonomiskt stöd till utsatta grupper (0,2 % av BNP). Slovenien har dessutom aviserat åtgärder som, även om de inte påverkar budgeten direkt, kommer att bidra till likviditeten i företagen, och som enligt stabilitetsprogrammet för 2020 uppskattas till 5,1 % av BNP. Åtgärderna omfattar lånegarantier (4,8 % av BNP), skatteuppskov (0,2 % av BNP) och befrielse från sociala avgifter för egenföretagare (0,1 % av BNP). I kommissionens vårprognos 2020 behandlas dock alla skatteuppskov som likviditetsåtgärder utan negativa budgetkonsekvenser under 2020. Totalt sett är de åtgärder som Slovenien har vidtagit i linje med riktlinjerna i kommissionens meddelande om en samordnad ekonomisk reaktion på covid-19-utbrottet. Ett fullständigt genomförande av dessa åtgärder, följt av en omläggning av finanspolitikens inriktning mot en välgenomtänkt offentligfinansiell ställning på medellång sikt när det ekonomiska läget medger detta, kommer att bidra till att bevara hållbarheten i de offentliga finanserna på medellång sikt.
- (15) Baserat på kommissionens vårprognos 2020 beräknas Sloveniens saldo i de offentliga finanserna vid oförändrad politik uppgå till -7,2 % av BNP 2020 och -2,1 % av BNP 2021. Den offentliga skuldkvoten beräknas uppgå till 83,7 % av BNP 2020 och till 79,9 % av BNP 2021.
- (16) Den 20 maj 2020 utfärdade kommissionen en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget på grund av att Slovenien planerade att överträda underskottsgränsen på 3 % av BNP 2020. Sammantaget tyder analysen på att skuldkriteriet såsom det definieras i fördraget och förordning (EG) nr 1467/1997 inte är uppfyllt.
- (17) Den 12 mars 2020 kungjorde Slovenien att covid-19-epidemin omfattas av landets lag om överförbara sjukdomar och vidtog folkhälsoåtgärder för att begränsa virusets spridning. Detta omfattade en samordning av den offentliga hälso- och sjukvården, primär- och sekundärvården och andra tjänster och deras olika roller samt införandet av lämpliga testprotokoll. Samtidigt införde Slovenien strikta åtgärder för att begränsa rörelsefriheten, medan matbutiker, apotek, banker, bensinstationer och postkontor hölls öppna. Åtgärderna för den offentliga hälso- och sjukvården och för att begränsa rörelsefriheten hjälpte Slovenien i den första vågen (mars–maj) för att förhindra att antalet svårt sjuka översteg hälso- och sjukvårdssystemets kapacitet i landet. Till följd av åtgärderna för att begränsa rörelsefriheten stängde många företag tillfälligt eller minskade sin verksamhet. I en öppen och exportinriktad ekonomi som Slovenien har störningar i leveranskedjan och en minskad global efterfrågan på produkter haft en särskilt stor inverkan på tillväxten. På grund av osäkerheten om den ekonomiska utvecklingen skjuts många investeringsbeslut upp i den privata sektorn. Eftersom transport- och turismsektorerna, som är två av Sloveniens viktigaste sektorer, förväntas vara de mest utsatta med en minskning på 70 % av omsättningen 2020, beräknas en mycket kraftig minskning av BNP för 2020.

- (18) I slutet av april 2020 hade myndigheterna antagit två åtgärdspaket för att motverka den chock som covid-19 innebär⁸. Det första åtgärdspaketet – på omkring 3,1 miljarder euro, motsvarande cirka 6,4 % av BNP – är främst inriktat på att skydda arbetstillfällena och socialt utsatta grupper. Staten täcker lönersättning, sjukersättning och sociala avgifter för tillfälliga uppsägningar samt pensionsförsäkringsavgifter för anställda som stannar kvar på arbetsplatsen. För att minska företagens och hushållens likviditetsproblem kan lånebetalningar skjutas upp i upp till tolv månader. Det andra paketet – på omkring 2 miljarder euro, motsvarande cirka 4,2 % av BNP – ger främst likviditetsstöd till företag. Paketet omfattar ett statligt garantisystem via banker, vilket gör det möjligt att bevilja lån till stora företag som garanteras av staten för upp till 70 % av kapitalbeloppet och lån till små och medelstora företag som garanteras för upp till 80 %. När uppskov med betalningar av skatter och sociala avgifter beviljas och offentliga myndigheters avtalsenliga utbetalningar påskyndas, hjälper det företag att minska sina problem med likviditeten och tillgången till finansiering.
- (19) Med en ökande efterfrågan på hälso- och sjukvårdstjänster i början av covid-19-utbrottet stod Slovenien inför utmaningar för att säkerställa en tillräcklig hälso- och sjukvårdskapacitet. Virusutbrottet har avslöjat strukturella problem i hälso- och sjukvårdssystemet. Till exempel är den relativt låga läkartätheten ytterligare en utmaning när det gäller att bekämpa epidemin. Därför är det viktigt att anställa mer utbildad vårdpersonal, skydda deras arbetsvillkor och anställa dem där behoven är som störst. Det är nödvändigt att sprida diagnostik, tester och e-hälsa som möjliggör uppföljning och telemedicin. Målinriktad forskning och innovativa lösningar är också viktiga för att hjälpa den offentliga hälso- och sjukvården att samla in och använda anonymiserade data för att fatta välgrundade beslut. Krisen understryker behovet av att skydda den finansiella kapaciteten hos systemen för hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg. Inom båda dessa system är strukturreformer förestående. Ett snabbt antagande och genomförande av en ny lag om hälso- och sjukvård och om hälso- och sjukvårdsförsäkringar, som breddar hälso- och sjukvårdens finansieringskällor och skapar ekonomiska buffertar, kommer att minska fluktuationer i de ekonomiska resurserna under konjunkturcykeln. Avsaknaden av en lag om långvarig vård och omsorg har begränsat Sloveniens förmåga att bekämpa covid-19-utbrottet inom de mest drabbade vårdområdena. Eftersom äldre personer, personer med funktionsnedsättning och personer med kroniska sjukdomar har en förhöjd risk för att bli allvarligt sjuka på grund av viruset, behövs ytterligare betydande insatser för att säkerställa långvarig vård och omsorg av hög kvalitet som är väl integrerad med hälso- och sjukvårdstjänster.
- (20) Den hälsomässiga och ekonomiska kris som orsakats av covid-19 har inneburit ett exempellöst tryck på Sloveniens arbetsmarknad och system för socialt skydd. Enligt kommissionens prognos förväntas arbetslösheten öka till 7 % 2020 och minska till 5,1 % 2021. För att bromsa den snabba ökningen av arbetslösheten i de mest utsatta sektorerna har Slovenien gjort heltäckande politiska insatser som kombinerar förebyggande åtgärder med åtgärder som syftar till att underlätta för arbetstagare att snabbt återvända till arbetsmarknaden. De viktigaste politiska insatserna, som har gjorts i samråd med arbetsmarknadens parter, inriktas på att uppnå en hållbar och rättvis återhämtning genom att stärka befintliga aktiva arbetsmarknadsåtgärder och system för att bevara sysselsättningen, inbegripet system för korttidsarbete, och införa annat tidsbundet stöd till företag, såsom lönesubventioner och befrielse från sociala

⁸ Kommissionen har antagit en tillfällig ram för statligt stöd för sådana stödåtgärder, som bland annat omfattar åtgärder för att skydda företagens överlevnad. EUT C 91I, 20.3.2020, s. 1.

avgifter. Dessa åtgärder ska bidra till att minska inkomstbortfall för alla arbetstagare, även personer med atypisk anställning och egenföretagare. Flexibla arbetsformer, inbegripet flexibilitet på arbetsplatsen (till exempel bestämmelser om distansarbete), flexibel arbetstid (till exempel bestämmelser om flexitid) och flexibilitet i arbetsorganisationer (till exempel interna tjänster inom företaget) kan på ett betydande sätt bidra till att bibehålla sysselsättningen under nedstängningar och när den ekonomiska aktiviteten återupptas. Att främja företagandet kommer att vara avgörande för att få fart på ekonomin igen och göra nödvändiga anpassningar efter krisen. Därför är det särskilt viktigt att stödja egenföretagare genom att minska den administrativa bördan och ekonomiska nackdelar jämfört med anställda.

- (21) För att mildra de sociala konsekvenserna av denna kris är det viktigt att Slovenien fortsätter att tillhandahålla ett lämpligt paket med sociala förmåner. Det kommer därför att bli nödvändigt att regelbundet övervaka krisens effekter på fattigdomen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de äldre, särskilt kvinnor, som löpte en större risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning än EU-genomsnittet redan före krisen. Ändringen av pensionslagstiftningen, som antogs av nationalförsamlingen i november 2019, förväntas förbättra pensionernas tillräcklighet för nya pensionärer, medan de nuvarande pensionärerna, även de som befinner sig på eller under fattigdomsgränsen, inte kommer att dra nytta av ändringen. Att erbjuda organisationer som är verksamma i första ledet ytterligare ekonomiskt stöd skulle säkerställa att covid-19-pandemin inte på ett oproportionerligt sätt påverkar personer som löper risk att drabbas av social utestängning och att deras grundläggande behov tillgodoses, såsom dagliga måltider och hälso- och sjukvård.
- (22) Likviditetsåtgärder vidtogs för företag i april 2020, men det finns fortfarande bärkraftiga företag, såsom mindre innovativa företag med hög tillväxt, vars kreditbetyg ännu inte är tillräckligt väl etablerade för att ge dem rätt till ovannämnda lånegarantier via banker. Förbättrad tillgång till alternativa finansieringskällor, bland annat instrument för egenkapitalfinansiering (till exempel riskkapital), kan bli nödvändigt, framför allt i länder som Slovenien, där aktiemarknaderna är underutvecklade. Sloveniens befintliga verktyg för eget kapital kan vara ett sätt att slussa hjälpinsatser till de företag som framgångsrikt tar sig igenom krisen, såsom innovativa små och medelstora företag, uppstarts företag och expanderande företag, i enlighet med vad andra medlemsstater planerar att göra. Tillämpningen av de skyddsåtgärder som föreskrivs i EU:s regler kommer att säkerställa att dessa tillskott inte inverkar negativt på företagets effektivitet eller ekonomiska konkurrens.
- (23) Covid-19-krisen har allvarligt påverkat möjligheterna för i övrigt sunda företag och hushåll att betala sina räkningar. Om inga åtgärder vidtas kommer en stor del av den privata sektorn att bli insolvent. Bland sina likviditetsåtgärder för företag har den slovenska regeringen infört ett tolv månader långt uppehåll för återbetalning av banklån för icke-finansiella företag och hushåll. Det måste noggrant utvärderas och övervakas hur effektiva och ändamålsenliga denna åtgärd och andra liknande åtgärder är. Eventuella negativa effekter av åtgärderna bör också åtgärdas snabbt, så att den finansiella stabiliteten alltid säkerställs.
- (24) Företag i kris, framför allt små företag, behöver inte endast likviditet och finansiering, utan också ett gynnsamt företagsklimat. Detta inbegriper ett snabbt och obyråkratiskt genomförande av covid-19-räddningsåtgärderna, men behoven är mer långtgående än så. Landets regelbörda och administrativa börda är fortfarande betungande och skapar kostnader som de hårt pressade företagen helt enkelt inte har råd med i dessa svåra tider. Att minska byråkratin till exempel i fråga om tillstånd, rapporteringsskyldigheter

och skatteförfaranden, är ett effektivt sätt att ge omedelbara och märkbara lättnader för företagen utan att belasta den nationella budgeten och indirekt skattebetalarna. En modernisering av reglerna kommer att göra det möjligt för olika yrkesgrupper att erbjuda mer kostnadseffektiva och innovativa tjänster som företagen nu behöver. Slovenien har skapat verktyg för att minska den administrativa bördan, inbegripet ”Single Document” och ett test för små och medelstora företag (”SME test”). Användningen av dessa verktyg kan nu maximeras för att ge omedelbara lättnader. Krisen kommer att öka belastningen ytterligare vad gäller handelstvistlösning och lagföring av ekonomisk brottslighet. Man kommer även att behöva fokusera mer på insolvensreglerna för att undvika krisrelaterad insolvens och en snabb avveckling av olönsamma företag samt för att ge berörda parter en andra chans.

- (25) För att främja den ekonomiska återhämtningen kommer det att bli viktigt att tidigarelägga färdigutvecklade projekt för offentlig investering och gynna privata investeringar, bland annat genom relevanta reformer. Att främja den gröna omställningen genom hållbara projekt, såsom övergången från kolgruvor och koldriven elproduktion, kan vara en sådan investering. Investeringar i den gröna omställningen, som beskrivs i Sloveniens nationella energi- och klimatplan, kan på kort sikt stimulera återhämtningen och på medellång sikt mildra efterverkningarna av covid-19-pandemin. Det kan handla om att öka den nuvarande låga andelen förnybar energi, stärka energiinfrastrukturen, minska luftföroreningarna, som ligger över EU-genomsnittet i Sloveniens städer, stärka den cirkulära ekonomin, stödja socialt företagande och påskynda insatserna för att begränsa de potentiella konsekvenserna för de regioner och sektorer som påverkas mest av omställningen. Den nuvarande minskningen av utsläppen kommer att bli kortlivad om man inte ägnar tillräcklig uppmärksamhet åt investeringar i ren energi och klimatåtgärder i återhämtningspaketen, vilket skulle leda till att Slovenien hamnar på efterkälken med sina klimatmål. Programplaneringen för Fonden för en rättvis omställning för perioden 2021–2027 kan hjälpa Slovenien att hantera en del av de utmaningar som omställningen till en klimatneutral ekonomi innebär, särskilt inom det område som anges i bilaga D till landsrapporten. Detta skulle ge Slovenien möjlighet att på bästa sätt använda fonden.
- (26) För att uppnå en ekonomisk återhämtning som införlivar hållbarhetsprincipen kommer investeringar att behövas för att ytterligare utveckla hållbara transporter och för att stödja kollektivtrafiken och hållbara förbindelser, särskilt för järnvägar. Covid-19-krisen har lett till ytterligare utmaningar för gods- och transittransporter och även om Slovenien har vidtagit de åtgärder som krävs och möjliggjort flödet av varor, framför allt kritiska varor, kommer detta att få negativa konsekvenser för landets ekonomiska tillväxt.
- (27) Som en del av en exit- och återhämtningsstrategi kommer det att vara viktigt att stödja investeringar i forskning och innovation, som är en viktig drivkraft för produktivitet och ekonomisk tillväxt. Redan före krisen ansågs Slovenien bara vara en ”måttlig innovatör” och landets ansträngningar att komma i kapp de bästa länderna mattades av. Näringslivet lägger ner mest – 75 % – på FoU. Konjunkturedgången äventyrar än en gång företagets FoU och innovation. Relativt låga innovationsnivåer, framför allt bland små och medelstora företag, hämmar utvecklingen och spridningen av innovativa affärsprocesser och affärslösningar, vilka krävs under covid-19-krisen. Investeringar behövs för att hjälpa innovativa små och medelstora företag, inbegripet uppstartsföretag, vars verksamhet omfattar ny teknik och banbrytande innovationer, att öka sin produktion. Samarbetet mellan den akademiska världen och näringslivet är

mestadels begränsat till mellan- och högteknologiska sektorer. Effektiviteten hos de kunskapsförmedlingskontor som inrättats av forskningsorganisationer och högskolor varierar avsevärt. Kopplingar mellan den akademiska världen och näringslivet är väsentliga för att man med framgång ska kunna omvandla kunskap till innovation, förbättra landets forsknings- och innovationsresultat och driva på den ekonomiska tillväxten. De offentliga utgifterna för FoU var blygsamma och delvis beroende av EU:s strukturfonder. Att återhämta sig från denna kris kommer att kräva att offentliga investeringar i forskning och innovation prioriteras, inbegripet i teknisk och tillämpad forskning.

- (28) En digital omvandling kommer att vara avgörande för den ekonomiska återhämtningen efter krisen. Landets potential på detta område tydliggjordes genom att vissa slovenska företag snabbt införde system för distansarbete och e-handelslösningar i början av krisen. En mer långtgående digitalisering av affärsmodellerna och produktionsprocesserna kan utvidga dessa omvandlingar till fler sektorer. Slovenien kan bygga vidare på befintlig kunskap och utmärkt kapacitet inom robotteknik, artificiell intelligens och blockkedjeteknik för att stödja en utvidgning av digitaliseringen till mindre avancerade, traditionella industrier. Att återanvända det breda utbudet av information från den offentliga sektorn som för närvarande finns tillgängligt kan stödja innovation och stordataekonomin. Att förbättra arbetstagarnas digitala kompetens kan öka deras anställbarhet relativt snabbt och stödja den ekonomiska återhämtningen. Att införa användarvänliga e-förvaltningstjänster och digitala offentliga tjänster kan bidra till att ytterligare minska den administrativa bördan för företag. Även om en rad olika offentliga tjänster på nätet redan är tillgängliga kommer användningen av dessa av enskilda personer och företag att kräva insatser för att öka människors förtroende för och säkerheten i elektroniska överföringar (till exempel införande av en nationell e-identifierare, it-säkerhet och integritetsfunktioner). Snabba och tillförlitliga bredbandsuppkopplingar (fasta och mobila), även på landsbygden, är avgörande för utvecklingen av viktiga sociala och ekonomiska tjänster på nätet. Utbyggnaden av 5G är beroende av 5G-spektrumtilldelning i tid.
- (29) Vanlig klassrumsundervisning på alla utbildningsnivåer har ersatts med distansundervisning under covid-19-isoleringen. E-inlärning kräver lämplig digital infrastruktur, utbildningsmaterial och lärare med nödvändig kompetens och stöd för att undervisa på ett effektivt sätt. Alla elever, särskilt sårbara grupper och personer med funktionsnedsättning och personer från landsbygdsområden, måste ha tillräcklig tillgång till distansundervisning och tillräcklig digital kompetens för att fullt ut kunna dra nytta av denna undervisning. Digital kompetens borde få en större plats i skolornas läroplaner och program för att förbättra arbetstagarnas kompetens. Detta skulle möjliggöra distansarbete i större utsträckning och en bredare användning av digitala tjänster, en bättre matchning mellan digital kompetens och arbetsmarknadens krav samt inkludering av utsatta grupper, såsom äldre eller personer som bor på landsbygden.
- (30) Dessa rekommendationer är visserligen inriktade på hur de socioekonomiska effekterna av pandemin ska hanteras och den ekonomiska återhämtningen underlättas, men de landsspecifika rekommendationerna för 2019 som rådet antog den 9 juli 2019 innehöll reformer som krävs för att kunna åtgärda strukturella problem på medellång och lång sikt. De rekommendationerna är fortsatt aktuella och kommer att fortsätta att övervakas nästa år, inom ramen för den europeiska planeringsterminens årliga cykel. Det gäller även rekommendationer rörande investeringsrelaterade ekonomiska

strategier. De senare rekommendationerna bör beaktas vid finansieringen av sammanhållningspolitikens strategiska programplanering efter 2020, inbegripet riskreducerande åtgärder och strategier för att lätta på restriktionerna vad gäller den rådande krisen.

- (31) Den europeiska planeringsterminen utgör en ram för en kontinuerlig samordning av den ekonomiska politiken och sysselsättningspolitiken i unionen, vilket kan bidra till en hållbar ekonomi. Medlemsstaterna har utvärderat framstegen vad gäller genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling i sina nationella reformprogram för 2020. Genom att säkerställa ett fullständigt genomförande av rekommendationerna nedan kommer Slovenien att bidra till framsteg mot uppfyllandet av målen för hållbar utveckling och till de gemensamma insatserna för att säkerställa en konkurrenskraftig hållbarhet i unionen.
- (32) Det är viktigt med ett nära samarbete mellan länderna i den ekonomiska och monetära unionen för att åstadkomma en snabb återhämtning från de ekonomiska konsekvenserna av covid-19. Mot bakgrund av politisk vägledning från Eurogruppen bör Slovenien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att landets politik är förenlig med rekommendationerna för euroområdet och politiken i andra medlemsstater i euroområdet.
- (33) Kommissionen har inom ramen för 2020 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Sloveniens ekonomiska politik och redogjort för den i 2020 års landsrapport. Den har också bedömt stabilitetsprogrammet för 2020, det nationella reformprogrammet för 2020 samt uppföljningen av de rekommendationer Slovenien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Slovenien utan också att unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (34) Mot bakgrund av den bedömningen har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2020 och dess yttrande⁹ återspeglas nedan, särskilt i rekommendation 1.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovenien att 2020 och 2021 vidta följande åtgärder:

1. I enlighet med den allmänna undantagsklausulen vidta alla nödvändiga åtgärder för att ändamålsenligt hantera pandemin, upprätthålla ekonomin och stödja den efterföljande återhämtningen. Så snart som de ekonomiska förhållandena tillåter det bedriva en finanspolitik som syftar till att uppnå ansvarsfulla offentliga finanser på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, och samtidigt öka investeringarna. Säkerställa hälso- och sjukvårdssystemets resiliens, bland annat genom att ha tillräcklig tillgång till viktiga medicinska produkter och åtgärda bristen på hälso- och sjukvårdspersonal.
2. Tillhandahålla adekvat ersättning för inkomstbortfall och socialt skydd. Mildra krisens effekter på sysselsättningen, bland annat genom att förbättra system för korttidsarbete och genom flexibla arbetsformer. Säkerställa att dessa åtgärder ger tillräckligt skydd för arbetstagare med atypisk anställning.
3. Fortsätta att snabbt genomföra åtgärder för att tillhandahålla likviditet och finansiering till företag och hushåll och minska den administrativa bördan.

⁹ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

Tidigarelägga färdigutvecklade projekt för offentlig investering och främja privata investeringar för att främja den ekonomiska återhämtningen. Inrikta investeringarna på den gröna och digitala omställningen, särskilt på ren och effektiv produktion och användning av energi, miljöinfrastruktur, hållbara transporter, forskning och innovation och på utbyggnaden av 5G-nätet. Främja företagens digitala kapacitet och stärka den digitala kompetensen, e-handel och e-hälsa.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordföranden